

sanctionerer Bevillingsveien og dertil udvider bestemt lovmæssig Jordsammenlægning til 12 Tønder Hartkorn, som ikke før saaledes har været udvidet i de tidligere Lovgivninger, som tilladelig uden Bevilling. Det er altsaa ingen Fremgang til noget Bedre, men til noget Værre end det, der haves i denne Henseende; thi, dersom vi blive staaende ved den nærværende Tilstand, da vil det jo dog umuligt kunne vare længe, hvis der skee betydelige Misbrug af denne Sammenlægningsfrihed ad Bevillingsveien, som haves, det vil da ikke vare længe, siger jeg, inden der ved en ny Lov til Ophevelse af Bevillingsmyndigheden maatte blive sat fornøden Modvagt derimod; men dette Middel til Forbedring afværger man jo altsaa ved at vedtage nærværende Lov; og den vedtages her ikke, fordi Regjeringen ønsker det, men den vedtages netop her, fordi Majoriteten af Folkets egne Repræsentanter selv ønsker det, idet denne Majoritet er gaaet tilbage fra sin egen Afstemning ved Sagens anden Behandling til Modsigelse med sig selv. Det er dette Ansvar, jeg vil lægge dem paa Hjerte, som stemme for denne Lov, at de ikke kunne komme hjem til deres Vælgere og sige, at Regjeringen var imod, at denne Lov beholdt den Grændse, som den havde ved 2den Behandling, men de maa sige, at de fandt den selv for indskrænket, og derfor maatte de stemme for Grændsens Udvidelse til 20 Tdr. Hartkorn. Det er denne Væb, de kunne bringe deres Vælgere, naar de nu stemme for Loven (Hør!). Jeg har saa tilstrækkeligt udtalt mig imod denne Lovs store Sammenlægningsfrihed, at jeg ikke videre skal udvise mine Betragtninger i denne Henseende. Hvad der har ligget og ligger paa Bunden af den Betragtning, jeg nærer, det er, at det er Statens Pligt at sørge for, at den mindre saavel som den større Formuende kan finde Plads og Leilighed til at blive Selværende og at blive Grundeier i det Land, hvor han hører hjemme; thi kun det Land er lykkelig, som har mange saadanne Mænd til Mængden af sine Indbyggere, som kunne sige: vi ere Selværende i Landet paa vore Steder af jævn Størrelse, og vi ere hjemme paa vor egen Jordplet, og vor Interesse er bunden hertil med de samme Bånd som de Størres Inter-

esse til deres større Eiendomme; men, naar Sammenlægningen i det Store vebbliver at tillades forstørret af det Mindre og bliver ved at vore, saa bliver der jo ligefrem bestandigt mindre og mindre Plads tilbage, som de mindre Formuende kunne komme til at boe paa; hvad der for Mange kunde og skulde være til selværende Beboelse og Ernæring og være til Deeltagelse i Landets Goder for en stor Mængde, bliver da kun til større Eiendomme for Faa, og Deeltagelse i Landets Goder bliver og kun for nogle Faa, og alle de Andre maa da nødvendigvis blive afhængige af disse Faa ved deres eget Erhverv, altsaa blive hoverigjorende eller paa anden saadan Maade skaffe sig Erhverv. Det er dette, som har skabt Misforholdet i de større Lande med den større Civilisation, og hvor Pengeovermagten og Overflodsskaben til Almuens Undertrykkelse have haft en langt større Indflydelse end hos os, og hvor derfor ogsaa er fremkaldt det, man kalder Socialisme og Communisme. Men hvad er det, der først har skabt disse? Det er Penge-socialismen og Klokkabsocialismen, som har forenet sig til fælles Bestræbelser, for at drage alle Grundeiendomme og tillige alle Erhvervs-kilder over i deres Magt, og, naar først dette er skeet til disse Magters fælles Communisme, og de mindre Bemidlede og de mindre Dygtige og mindre Kluge af hele Folkemængden i en eiendomsløs og undertrykt Skikkelse saa nødes til at gjøre Modstand derimod og paaberaabe sig, at de ogsaa skulle have Rettighed til at deeltage i Landets Goder, Eiendomme og selvstændige Erhvervs-kilder, i Forhold til deres Dygtighed og mindre eller større Vigtighed for Statens Gjerning, saa kalder man deres Bestræbelser Socialisme til fælles Communisme, men hiin første Socialisme, nemlig den, der drog først Eiendommen til sig alene, og som skader Landet og skader Næringsveiene og forbeholder Alt for sig selv, er den, som skaber eller føder den anden Socialisme til Næverettens Communisme af sig. — De kan spørge selve Historien, og De skal da aldrig finde, at Oprørsbestræbelsen fra den undertrykte Folkemængde, fra den fattige Deel, er nogetsteds fremkommen uden der, hvor der først var Overflod af samlet Pengemagt og samlet Kloge-